



CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158- 13605.

Chișinău

11 decembrie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege privind protecția animalelor (*inițiativa legislativă nr.189 din 19 iunie 2023*), aprobat în ședința Guvernului din 11 decembrie 2024, conform Deciziei protocolare nr.50.23/2024.

Anexe:

1. Copia deciziei protocolare - 1 file;
2. Avizul la proiectul de lege - 21 file.

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

Roman CAZAN

Ex.: Viorica Mustea
Te. 022-250-128
Email: viorica.mustea@gov.md

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	2915	
"11"	12	2024
Ora		



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIE PROTOCOLARĂ nr.50.23/2024

Extras din procesul-verbal nr.50 (pct.23)
al ședinței Guvernului din 11 decembrie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind protecția animalelor.

Prim-ministru



DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 11 decembrie 2024

Decizia protocolară nr. 50.23/2024

AVIZ

la proiectul de lege privind protecția animalelor

Guvernul a examinat proiectul de lege privind protecția animalelor, înaintat cu titlul de inițiativă legislativă (nr. 189 din 19 iunie 2023) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Obiectul de reglementare a proiectului de lege are valoare pentru societatea civilă din Republica Moldova. Importanța și complexitatea subiectului abordat în proiectul de lege sunt accentuate și de inițiativele recente multiple de promovare a unor proiecte de acte normative de către reprezentanții societății civile, ai organizațiilor obștești și de către deputați, având același obiect de reglementare – protecția animalelor.

Potrivit notei informative la proiectul de lege privind protecția animalelor, în Republica Moldova nu există o abordare integră și uniformă care să ofere perspective de reglementare bazate pe anumite standarde în domeniul asigurării bunăstării animalelor și să determine modalitățile de intervenție în cazul gestionării populațiilor de animale fără stăpân. Deși legislația penală și contravențională prevede sancțiuni pentru actele de cruzime față de animale, cadrul normativ primar privind protecția animalelor împotriva cruzimii, a provocării ilegale intenționate a durerii, a suferinței sau a decesului animalelor, stabilirea clară a atribuțiilor autorităților administrației publice centrale și locale în domeniul protecției animalelor, identificarea cerințelor pentru întreținerea și utilizarea animalelor, inclusiv a celor de companie, lipsește. Raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ și cerințele care au impus intervenția normativă.

La art. 1 se propune ca legea respectivă să stabilească cadrul normativ privind protecția animalelor. De asemenea, se consideră necesară ajustarea obiectului de reglementare prin definirea doar a animalelor de companie, excluzând respectiv noțiunea de „animale”.

În același timp, se notează că în contextul armonizării legislației, Republica Moldova a preluat un șir de acte comunitare care au ca obiect de reglementare „bunăstarea animalelor”. Or, unele prevederi ale proiectului pot avea repercusiuni asupra normelor preluate din Uniunea Europeană.

Cu referire la reglementările privind animalele sălbatice, menționăm prevederile Legii regnului animal nr. 439/1995, inclusiv prevederile Legii

grădinilor zoologice nr. 136/2007, care transpune Directiva 1999/22/CE privind deținerea animalelor sălbatice în grădini zoologice.

În contextul celor expuse, evidențiem faptul că este necesar a fi revăzut și domeniul de aplicare și, din punct de vedere conceptual, tot textul proiectului prin prisma obiectului de reglementare – animalele de companie și animalele fără stăpân.

La art. 2 alin. (1), lit. c) dublează norma cuprinsă la lit. b) a aceluiași alineat, motiv pentru care se va exclude. Alin. (4) este lipsit de densitate normativă și, respectiv, se va exclude.

În denumirea art. 3, formulat „Principiile de bază” se va examina oportunitatea cuvintelor „de bază” în contextul în care „principiul”, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, semnifică „un element fundamental, o idee de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, o normă de conduită”.

La art. 3 nu este clară aplicabilitatea principiului egalității asupra animalelor în măsura în care autorul definește animalele ca fiind obiecte biologice. Totodată, se observă că din perspectiva dreptului civil, penal, contravențional și administrativ, doar persoanele fizice și persoanele juridice sunt titulare de drepturi și obligații. De asemenea, potrivit art. 24 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, statutul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. Or, animalele nu se încadrează nici în noțiunea de persoană fizică, nici în cea de persoană juridică, astfel că prin lege nu pot fi recunoscute pentru acestea anumite drepturi și garanții. Prin urmare, autorul proiectului urmează să revizuiască prevederile articolului menționat și conex art. 11 din proiectul de lege.

La art. 4 noțiunile urmează a fi expuse în ordinea alfabetică. Totodată, în primul enunț, textul „se definesc următoarele noțiuni:” se va substitui cu textul „următoarele noțiuni semnifică:”

La noțiunea „abandon”, după cuvântul „medical” se introduce cuvântul „veterinar”.

La noțiunea de „activitate educațională și recreativă asistată de animale” se recomandă a fi excluse cuvintele „și autorizați” or, această sintagmă presupune instituirea și eliberarea unui act permisiv care nu se regăsește în tot cuprinsul proiectului și nici în anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Din altă perspectivă, autorii proiectului nu au argumentat necesitatea autorizării specialiștilor sau voluntarilor care vor desfășura activitatea educațională și recreativă asistată de animale. Astfel, se propune ca specialiștilor sau voluntarilor în cauză să li se permită activitatea educațională și recreativă asistată de animale, în limitele instruirilor de care vor beneficia.

La noțiunea „azil”, cuvintele „și la adoptarea ulterioară a acestora” sunt excedente, motiv pentru care se vor exclude.

Se menționează că exprimarea prin abrevieri (prescurtări) a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire

(art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative). Se va vedea, în acest sens, abrevierea „CÎTA” din noțiunea de „adopție” și în alte cazuri similare.

În conformitate cu Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, animalele nu sunt lucruri. Totodată, potrivit art. 2 din Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, animalul este considerat un organism biologic organizat, mono sau pluricelular, înzestrat cu anumite facultăți specifice fiecărei specii în parte, încadrat taxonomic în *Regnum Animalia*. Se recomandă aducerea în conformitate a noțiunii de „animal” din proiect cu noțiunea din Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. În plus, este îndoielnică simpla atribuire a animalelor la categoria „obiecte”, în contextul în care se militează pentru protecția drepturilor acestora.

La noțiunea „eutanasiere”, textul noțiunii se va substitui cu textul „provocarea umană a morții precoce a unui animal realizată printr-o metodă aprobată de Colegiul Medicilor Veterinari din Republica Moldova, care produce inconștiență rapidă și moarte ulterioară fără semne de durere sau suferință”.

La noțiunea „capturarea animalelor”, se propune completarea noțiunii în cauză cu cuvintele „or eutanasiere”, în contextul în care pot fi situații când animalul (fără stăpân sau sălbatic) va trebui capturat pentru a fi eutanasiat, în vederea curmării suferinței acestuia. Suplimentar, cuvintele „clinica veterinară” se substituie cu cuvintele „instituțiile de acordare a serviciilor medicale veterinare”.

La noțiunea „cruzime față de animale”, pentru conferirea unui caracter normativ (dispozitiv) normei, se recomandă excluderea parantezelor, iar textul „alte acțiuni), incitarea unui animal împotriva altuia și lăsând animalele în voia lor precum și încălcarea prevederilor care se referă la bunăstarea animalelor și la art. 42” se va substitui cu textul „și alte acțiuni prevăzute la art. 42”.

La noțiunea „înregistrare în SIA „RAC”, urmează a se face o clarificare privind instituția care va elibera carnetul de sănătate sau pașaportul animalului de companie, ba mai mult, nu este clar care din actele precitate urmează a fi eliberate sau dacă vor fi eliberate ambele acte.

Prevederea în proiect a noțiunii de „menajerii ambulante” nu este clară, în contextul în care, potrivit art. 42 alin. (2) lit. a) din proiect, este prevăzut faptul că se interzice cruzimea față de animale, manifestată prin utilizarea animalelor sălbatice vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanți, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare.

La noțiunea: „Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân (Program național REAFS)” se propune substituirea cuvântului „politic” cu cuvintele „de politici publice”.

La noțiunea „program privind captarea, sterilizarea, vaccinarea și eliberarea (CSVE)”. Potrivit acestui program și unui număr de articole din proiect stabilite în contextul implementării programului respectiv, proiectul prevede eliberarea

animalelor fără stăpân după capturarea lor în „habitatul natural” (sau la locul capturării) ceea ce, în conformitate cu art. 42 alin. (3) și lit. b) din proiect „nu constituie tratarea cu cruzime față de animale”). În același art. 4 din proiect se oferă o definiție a „cruzimii față de animale, care afirmă că: „tratarea cu cruzime față de animale este ... lăsarea animalelor în voia lor...”. Astfel, ca urmare a eliberării unui animal după capturare, la expirarea perioadei de carantină de 14 zile (în conformitate cu art. 29 alin. (9) din proiect), acesta este lăsat în voia lui, sortit să existe fără îngrijire sistematică și hrănirea adecvată, în condiții care nu se încadrează în „cadrul juridic” stabilit de proiect („bunăstarea animalelor”). În plus, pentru starea animalului și acțiunile acestuia (atacuri, mușcăături, cauzarea de daune) nu exista nici o prevedere pentru responsabilitatea nimănui (contrazicere cu principiul de baza - principiul responsabilității). În legătură cu cele expuse, se propune excluderea din articolele proiectului sintagma „eliberarea animalelor fără stăpân în locurile de capturare (habitat)”, înlocuind-o cu sintagma „plasarea într-un adăpost și/sau adopție”, și de a desemna programul CSVE ca program CSVAA (capturare, sterilizare, vaccinare, plasare într-un adăpost și/sau adopție);

La noțiunea „Secția teritorială de control și protecție a animalelor (în continuare – STCPA)” se propune substituirea cuvintelor „și abilitată de către consiliul” cu cuvintele „de către autoritățile”, substituirea cuvântului „sau” cu textul „sau/și”, precum și introducerea cuvântului „disponibile” după cuvintele „în limita resurselor financiare”. Urmează a fi utilizată terminologia legală pentru denumirea autorității publice deliberative a unității administrativ-teritoriale, care nu este „consiliul administrației publice”, precum și ajustarea sarcinilor delegate la resursele disponibile.

La noțiunea „situație de pericol extrem”, textul „inclusiv și cazurile menționate la art. 44 alin. (2)” se va substitui cu textul „inclusiv cazurile indicate la art. 44 alin. (2)”.

Una din noțiunile definite este „Sistem informațional automatizat „Registrul animalelor de companie” (SIA RAC)”. În acest context, se consideră necesar a fi menționat că, în temeiul prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor și în conformitate cu cerințele art. 76 din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, prin Hotărârea Guvernului nr. 70/2015 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al animalelor” (în continuare – SIA RSA) și, ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 700/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ținerea Registrului de stat al animalelor, a fost instituită o resursă informațională care se ține în scopul înregistrării exploatațiilor, animalelor identificate în exploatațiile respective și evenimentelor care au loc în legătură cu animalele, a deținătorilor de animale, precum și a documentelor și mijloacelor de identificare a animalelor. Pornind de la faptul că funcțiile SIA RAC sunt similare cu cele propuse pentru SIA RSA, referindu-se la înregistrarea, păstrarea și prelucrarea datelor cu privire la anumite tipuri de animale și a deținătorilor acestora, considerăm judicioasă și oportună dezvoltarea

SIA RAC ca un modul funcțional în cadrul SIA RSA, în scopul consolidării sistemelor și resurselor informaționale de stat. De altfel, chiar autorul menționează în fundamentarea economico-financiară din nota informativă la proiectul de lege că Registrul animalelor de companie urmează a fi integrat în cadrul Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al animalelor”. Complementar, necesită a fi luată în considerare diferențierea dintre noțiunile „sistem informațional” și „resursă informațională”, definite la art. 3 din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, în sensul în care în cadrul unui sistem informațional pot fi ținute mai multe resurse informaționale sub formă de registre electronice. În sensul celor expuse, în contextul creării în cadrul SIA RSA a unei resurse informaționale cu denumirea de Registrul animalelor de companie, în art. 4 din proiectul de lege, noțiunea „Sistem informațional automatizat „Registrul animalelor de companie” (SIA RAC)” propunem a fi redată cu următorul cuprins: „Registrul animalelor de companie – resursă informațională ținută în Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al animalelor”, destinată documentării informațiilor cu privire la animalele de companie și la deținătorii acestora;”. Subsecvent, în tot textul proiectului, trimiterele la Sistemul informațional automatizat „Registrul animalelor de companie” urmează a fi substituite cu noțiunea propusă *supra*.

Proiectul nu prevede din care surse autoritățile administrației publice locale urmează să creeze și să asigure funcționalitatea „Centrelor de întreținere temporară a animalelor” și a „Secțiilor teritoriale de control și protecție a animalelor”. Sintagmele „AERAA”, „CÎTA”, „SIA RAC”, „REAFS”, „CSVE”, „STCPA” și „TAA” se vor scrie deplin pe tot cuprinsul proiectului sau se va ține cont de prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Cu titlu general, informăm că actul normativ nu este un dicționar juridic, fapt pentru care nu este justificată definirea noțiunilor decât în cazul în care la momentul adoptării actului se știe cu certitudine că un termen este pasibil de mai multe interpretări sau dacă se imprimă un alt sens decât cel uzual și se optează pentru o anumită interpretare. Suplimentar, se va ține cont că, având în vedere complexitatea relațiilor sociale, atribuirea semnificației atotcuprinzătoare a unei noțiuni este practic imposibilă. Astfel, explicarea sensului unor termeni în actele normative determină pericolul nedefinirii exacte a acestora, fapt ce va face dificilă aplicarea actului. Mai mult decât atât, se constată că unele noțiuni sunt reglementate în alte acte normative, cum ar fi Legea nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor, Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, Hotărârea Guvernului nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind circulația necomercială a animalelor de companie, motiv pentru care apare riscul generării paralelismelor juridice.

Capitolul II se va defini „Delimitarea competențelor”. În titlul de la art. 5, 6, 7 și 9, cuvântul „Atribuțiile” se va substitui cu cuvântul „Competența”, similar cu terminologia utilizată la art. 8 din proiect și cu respectarea regulilor stabilite la art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

La art. 5:

- se va exclude numerotarea alineatului unic (obiecție valabilă pentru toate cazurile similare din proiect: art. 6, 7, 11, 18, 19, 47 și 50);

- la lit. b), sintagma „autorități publice” se va reexamina prin prisma Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate;

- lit. c) necesită a fi completată. Suplimentar, cu referire la atribuția Guvernului în modul prevăzut de proiect (de exemplu, la art. 13 „elaborate și aprobate de Guvern”, la art. 14 „se elaborează și se aprobă de Guvern” și alte situații similare), se atenționează că potrivit art. 6 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, în realizarea funcțiilor sale, Guvernul aprobă documente de politici și acte normative.

- lit. e) necesită a fi reformulată în conformitate cu prevederile Legii nr. 71/2007 cu privire la registre, care stabilesc competențele subiecților raporturilor juridice în domeniul registrelor. Astfel, se propune redarea alineatului respectiv cu următorul cuprins: „e) asigură finanțarea necesară pentru crearea și ținerea Registrului animalelor de companie;”.

De ordin conceptual, la capitolul II „Atribuții și responsabilități”, în special la art. 6 și 7, se consideră necesară revizuirea acestora din punctul de vedere al partajării competențelor (domeniilor de competență) și responsabilităților între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Mediului și autoritățile implementatoare.

În cadrul analizei, se atestă că potrivit proiectului de lege, în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare se propune crearea unui serviciu pentru protecția animalelor care va fi responsabil de elaborarea politicilor la nivel național pentru protecția animalelor și a politicii de gestionare a efectivului animalelor fără stăpân. În acest sens, potrivit noii structuri instituționale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 782/2024 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (consolidarea capacității instituționale a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare), se semnalează că Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor nou instituită va fi responsabilă de elaborarea cadrului normativ național privind animalele de companie, prin urmare este inoportună crearea unui serviciu pentru protecția animalelor de companie în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

La art. 6 nu este suficientă stabilirea competenței de elaborare a actelor normative, fiind necesară și competența de aprobare a respectivelor acte, or, potrivit art. 3 alin. (4) lit. b) și art. 16 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul actului normativ se întocmește în temeiul unui act normativ de nivel superior, nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și

dispozițiilor acestuia. Adicional, potrivit art. 16 din legea citată, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. Sub acest aspect se va revizui tot textul proiectului. Suplimentar, la art. 6 alin. (1) lit. e), cuvântul „implementează” urmează a fi exclus, deoarece de competența autorității publice centrale (ministerul) ține elaborarea politicii statului, iar implementarea acesteia îi revine autorității desemnate.

De asemenea, se consideră necesar a fi exclusă lit. h) din art. 6, întrucât acesta încalcă principiul separării puterii legislative de cea executivă. Or, Guvernul conducându-se de rolul său de a exercita conducerea generală a administrației publice, precum și de atribuția de a asigura executarea legii, va determina necesitatea instituirii unor subdiviziuni structurale în cadrul autorităților administrației publice centrale.

La art. 7 sunt prevăzute competențele autorității în domeniul protecției animalelor (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor), deși în conformitate cu prevederile pct. 8 subpct. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 548/2018, Inspectoratul realizează funcția de „3) protecția florei, faunei și ariilor naturale protejate”. Astfel, în vederea evitării suprapunerii de competențe și atribuții, este necesară revizuirea articolelor respective.

În corelare cu Hotărârea Guvernului nr. 700/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ținerea Registrului de stat al animalelor, prin care Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este desemnată în calitate de posesor și deținător al SIA RSA, dar și propunerea din prezentul aviz ce ține de definiția noțiunii „Registrul animalelor de companie”, potrivit căreia în cadrul respectivei resurse informaționale se vor documenta deținătorii animalelor de companie, implicit și proprietarii de câini care necesită responsabilitate specială, în art. 7 alin. (1) lit. g) propunem următorul cuprins: „g) exercită calitatea de posesor și deținător al Registrului animalelor de companie”.

Prevederile art. 8 din proiect, care stabilesc competența Ministerului Afacerilor Interne, constituie atribuții improprii domeniilor de activitate ale Poliției și la acest aspect, în consecință, se reliefează riscul ca acestea să fie realizate formal și subiectiv, întrucât sunt formulate ambiguu. Astfel, se recomandă revizuirea acestora în măsura în care examinarea contravențiilor prevăzute la art. 157 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Cruzimea față de animale), ține de competența mai multor autorități. Se va reține că, atât prevenirea, constatarea, cât și examinarea faptelor de tratare

cu cruzime a animalelor pot fi realizate real și obiectiv în mare parte doar de către personalul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, angajații căreia au cunoștințe și abilități în domeniul zootehniei și/sau medicinei veterinare, iar funcționarii publici cu statut special din cadrul Poliției pot să reacționeze prompt doar la sesizările privind tratarea cu cruzime a animalelor sau în cazul în care viața animalelor este în pericol, dar numai în situațiile în care evenimentul s-a produs după programul de muncă al salariaților Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, iar intervenția se solicită de urgență și nu suferă amânare. În aceste cazuri, Poliția doar va constata contravenția, iar materialele acumulate vor fi expediate spre examinare, după competență, pe adresa Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, care este autoritatea competentă în domeniul protecției animalelor. În acest context, la art. 8 din proiect se recomandă reformularea prevederilor de la lit. a) și excluderea atribuțiilor de la lit. b), c), d) și e), întrucât acestea constituie activități improprii misiunii și domeniilor de activitate ale Poliției.

La art. 9 alin. (1) „Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea îndeplinesc următoarele atribuții”, după cuvintele „Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea” se propune a fi introdus textul „din sursele acordate finanțării Programului național REAFS, precum și în limitele resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul municipal sau raional pe anul bugetar respectiv”. Propunerea este întemeiată pe necesitatea ajustării sarcinilor delegate la resursele disponibile.

La alin. (2) „Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limitele resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, îndeplinesc următoarele atribuții”, după cuvintele „Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi” se propune a fi introdus textul „din sursele acordate finanțării Programului național REAFS, precum și”.

La alin. (2) lit. c) cuvântul „sunt” se va exclude și la alin. (3) lit. d), sintagma „relelor tratamente” va avea un alt cuprins.

La alin. (2) lit. e), abrevierile „alin.” se vor substitui cu abrevierile „lit.”.

Art. 10 se recomandă ca conținutul alin. (4) să fie prevăzut la art. 6 din proiect, articol care prevede atribuțiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în domeniul protecției animalelor. Totodată, art. 4 necesită a fi corelat cu art. 24 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în particular prevederea alin. (5) care statuează că, în cazul în care implementarea documentelor de politici presupune implicarea unor autorități administrative care nu se află în subordinea Guvernului, documentele de politici sunt aprobate de către Parlament.

Adițional, se va ține cont de Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Astfel, potrivit pct. 9 și 10 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), care derivă din strategii și, respectiv,

contribuie la implementarea acestora prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu de activitate. Programul se constituie din partea descriptivă și din planul de acțiuni. Procedurile și termenele de raportare se indică în documentul de politici, motiv pentru care nu este judicios a le indica la nivel de lege.

La capitolul III se propune excluderea din titlul capitolului cuvintele „cerințe pentru”.

La art. 11 se propune substituirea cuvântului „drepturi” cu cuvântul „garanții”. La alin. (1) lit. e) prevederea urmează a fi reformulată. Nu este corectă expresia „a suferi (...) de suferință”.

La art. 12, titlul articolului va avea următorul cuprins „Drepturile și obligațiile deținătorilor de animale”.

Adițional, textul de la alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Deținătorii de animale au următoarele drepturi:”, iar textul de la alin. (2) va avea următorul cuprins: „Deținătorii de animale au următoarele obligații:”.

La numerotarea art. 12 se va ține cont de art. 51 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia articolul poate fi divizat în alineate, constituite, de regulă, dintr-o singură propoziție sau frază, prin care se reglementează o dispoziție specifică ansamblului normelor articolului. Alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. Totodată, alineatele vor cuprinde dispoziții introductive care vor exprima un gând.

La alin. (2) lit. f), cuvintele „să efectueze vaccinarea anuală” se vor substitui cu cuvintele „să asigure vaccinarea anuală”.

La alin. (2) lit. g) cu privire la „competența” organizațiilor necomerciale pentru protecția animalelor de a participa la controalele efectuate de autoritățile de control și obligația deținătorului de a prezenta informațiile, pașaportul sau carnetul de sănătate, certificatul privind vaccinarea și înregistrarea animalelor organizațiilor necomerciale pentru protecția animalelor, această prevedere nu poate fi acceptată în măsura în care cadrul normativ nu prevede dreptul acestor organizații de a întreprinde astfel de măsuri și de a solicita astfel de informații, acte.

Subsecvent, alin. (2) se recomandă a fi completat cu lit. m) și n) cu următorul cuprins:

„m) să întreprindă măsuri sanitare orientate spre asigurarea prevenirii riscurilor de sănătate publică, prin salubritatea (colectarea și evacuarea) dejecțiilor după animalele deținute;

n) să asigure deținerea animalelor în condiții în care să prevină orice risc pentru sănătatea oamenilor, sănătatea animalelor și pentru mediu.”

La art. 14, se propune excluderea alin. (5) și (6) întrucât acestea reglementează circumstanțe minore, care pot fi inserate în actul normativ prevăzut la alin. (8).

La art. 15, textul de la alin. (5) se va exclude, deoarece aceste prevederi sunt redactate eronat. Totodată, remarcăm că modul de organizare și exercitare a profesiei de medic veterinar sunt prevăzute în Legea nr. 121/2020 privind organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar.

La art. 16 alin. (5) nu este clar care sunt animalele cu agresivitate ereditară și care structuri vor întocmi lista acestor animale.

Alin. (7) va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile alin. (6), utilizarea sedativelor/tranchilizantelor, este permisă în cazul necesității capturării animalului, în timpul transportării animalelor, în cazul tratamentului, cu respectarea prospectelor de utilizare a acestor medicamente.”

Alin. (8) va avea următorul cuprins: „Se interzice efectuarea intervențiilor chirurgicale în scopul modificărilor estetice a exteriorului animalelor”.

La art. 17 alin. (2):

în conformitate cu pct. 13 din Regulamentul cu privire la ținerea Registrului de stat al animalelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 700/2018, lit. a) va avea următorul cuprins: „a) să furnizeze în cadrul Registrului animalelor de companie datele necesare pentru documentarea informațiilor cu privire la animalele de companie și deținătorii acestora;”

la lit. c) textul „;de mutat la animalele de companie” nu reflectă ideea cuprinsă la această literă și, respectiv, necesită a fi exclus. Suplimentar, întru respectarea uzanțelor, cuvântul „specificate” se va substitui cu cuvântul „prevăzute” (obiecție valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de lege);

la lit. d) nu este clar raționamentul eliberării, deținerii unui certificat special la întreținerea și însoțirea câinilor de rase care necesită o responsabilitate specială, în măsura în care acești câini sunt reglementați prin dispozițiile cuprinse la anexa nr. 1 și nr. 2 din proiectul de lege. Este imperios a stabili instituția de stat care va elibera „certificatul special la întreținerea câinilor de rase, care necesită o responsabilitate specială”. Totodată, prin prisma art. 3 din proiect, la tratarea și întreținerea tuturor animalelor omul este responsabil de viața și bunăstarea acestora. Se constată, de asemenea, că cuvintele „responsabilitate specială”, nu sunt explicate de cadrul normativ și, prin urmare, nu este clar la ce se referă caracterul special al responsabilității;

lit. e), cuvântul „pedigree” se va substitui cu textul „documentul care atestă genealogia rasei (pedigri)”, pentru a corespunde rigorilor statuate la lit. e) alin. (1) art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire; în cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română. Totodată, textul „care necesită responsabilități speciale” se va substitui cu textul „câinii de rasă potențial periculoși interziși pentru creștere și reproducere”, lista căroră este prevăzută în anexa nr. 2 la proiect;

lit. i) poartă un caracter declarativ, lipsit de precizie, de aceea sugerăm să se indice expres drepturile persoanelor care locuiesc în condominiu, spații folosite în

comun în privința cărora se instituie obligația deținătorilor de animale de companie de a fi respectate;

cu referire la lit. h), potrivit căreia deținătorul este obligat să colecteze dejecțiile după animalele deținute în locurile și spațiile publice, cu excepția câinilor utilitari, atenționăm asupra faptului că legislația contravențională nu exceptează de la conduita obligatorie a subiectului de a nu omite colectarea deșeurilor provenite de la animalul plimbat în spațiul public, fără excepție.

La art. 18, în scopul evitării unor confuzii de interpretare a normei juridice, subpct. 2) va avea următorul cuprins: „2) acces gratuit la funcționalitățile necesare furnizării datelor în cadrul Registrului animalelor de companie”;

la subpct. 3), cuvântul „liber” se va substitui cu cuvântul „gratuit”.

La art. 19, după cuvântul „Deținătorilor” se vor introduce cuvintele „de animale de companie”. Totodată, observăm că „vânzarea” reprezintă, din perspectiva normelor civile, o formă de „înstrăinare”. Prin urmare, se propune păstrarea doar a unuia din termenii menționați.

La art. 20, se va revedea cuvântul „psihotropice” în conformitate cu Legea nr. 382/1999 cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor. Totodată, se remarcă că legislația nu prevede lipsirea de capacitate de exercițiu. În condițiile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei (art. 32 alin. (1) din Cod).

Alin. (3) prevede că însoțirea câinilor de rase specificate la anexa nr. 1 și nr. 2 este interzisă în lipsa unui Certificat special”. Este necesar a se specifica instituția care eliberează un asemenea certificat.

La art. 21, alin. (2) va avea următorul cuprins: „Transportarea animalului de companie în afara localității este permisă numai cu deținerea carnetului de sănătate sau a pașaportului pentru animale de companie”.

La alin. (3), ideea interzicerii transportării câinilor în transportul public fără lesă dublează prevederile alin. (1) al aceluiași articol. Totodată, la alin. (3) se consideră excedent cuvântul „urban”.

În temeiul art. 22 alin. (1), potrivit căruia lista câinilor de rase care necesită o responsabilitate specială sunt prevăzute la anexa nr. 1 și în lista raselor de câini potențial periculoși interzise pentru creșterea și reproducere, prevăzute în anexa nr. 2, se va reexamina suplimentar condiționalitatea transportării în transportul public a acestor rase de câini cu lesă și botniță.

Mai mult decât atât, în condițiile în care anexa nr. 2 stabilește Lista raselor de câini potențial periculoși interzise pentru creștere și reproducere, art. 22 impune condiții la întreținerea și creșterea câinilor de rase care necesită o responsabilitate specială.

La art. 23, textul „Câinii pisicile, iepurii, dihorii domestici și animalele exotice” se va substitui cu cuvintele „Animalele de companie”, corespunzător obiectului de reglementare menționat în cuprinsul denumirii art. 23.

Alin. (1) este susceptibil de interpretări multiple, deoarece conține prevederi incerte, care vin în contradicție cu principiul previzibilității normei juridice și ar putea duce la unele interpretări extensive sau diferite. Astfel, alineatul se va reformula în vederea conferirii normei unui caracter cert și clar. Suplimentar se va completa cu termenul în care animalele sunt înregistrate în Sistemul informațional automatizat „Registrul animalelor de companie”.

Totodată, observăm că noțiunea de „animale exotice” cuprinde și peștii. Astfel, urmează a se analiza dacă este posibil de realizat, din punct de vedere tehnic, identificarea acestora prin microcipuri.

Din considerentul că înregistrarea animalelor de companie se va realiza prin intermediul RAC, ținând cont de prevederile art. 7⁶ alin. (2) lit. c) și art. 22 lit. d) din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, pentru a oferi o claritate mai bună normei juridice, propunem redarea art. 23 alin. (4) cu următorul cuprins: „(4) Înregistrarea animalelor de companie se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la ținerea Registrului animalelor de companie aprobat de către Guvern.”.

În titlul art. 24 se vor revedea cuvintele „activitate de întreținător cu animale”, pentru că sunt vagi.

La art. 25, aferent interzicerii vânzării animalelor de companie persoanelor care au calitate procesuală în proces penal privind cruzimea față de animale, afectează certitudinea juridică și creează pericolul interpretării și aplicării eronate și/sau neuniforme a legii, or, calitatea procesual-penală nu se referă exclusiv la persoana găsită vinovată în temeiul hotărârii instanței de judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 222¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, or, sub incidența normei formulate în modul prevăzut la art. 25 fac parte bănuitul, învinuitul, partea vătămată, martor și alte părți stabilite în modul prevăzut de legislația procesual penală. Norma este lacunară și generează incertitudini privind aplicabilitatea ei, în măsura în care lipsește mecanismul care va stabili modul de realizare a cerințelor invocate la alin. (2) lit. c) (observație valabilă și pentru lit. d) în privința existenței sancțiunilor contravenționale, deoarece persoana care intenționează să vândă un animal de companie deținut, nu poate cunoaște despre eventuala calitate procesuală a cumpărătorului sau dacă acesta a fost sau nu sancționat contravențional pentru acte de cruzime față de animale. Mai mult decât atât, la reformularea acesteia se va ține cont de principiul prezumției nevinovăției care dispune că persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

La art. 29:

alin. (10), conceptul de „eutanasie umană” nu este clar, fiind susceptibil de multiple interpretări;

la alin. (12) lit. b), se va revedea cuvântul „ordinul” în temeiul alin. (11) care prevede că capturarea și eliberarea are loc în baza Avizului de capturare sau eliberare.

La art. 32 alin. (2), textul necesită să fie reformulat.

În continuare considerăm judicios să fie exclus art. 33 din proiectul de lege, deoarece acțiunea de vânatoare este reglementată de prevederile Legii vânătorii și fondului cinegetic nr. 298/2018 și ale Regulamentului privind vânarea exemplarelor din specii de faună de interes cinegetic și caracteristicile mijloacelor folosite în cadrul vânătorii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 254/2021 pentru aprobarea actelor normative cu privire la constituirea și gestionarea Fondului cinegetic național (anexa nr. 3).

La art. 38 alin. (2), cuvintele „centre de necrologie” urmează a fi revăzute, deoarece, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, noțiunea de „necrologie” este definită ca listă care cuprinde numele oamenilor de seamă, morți într-o anumită perioadă. Probabil, autorul s-a referit la „centre de îngrijire paliative”, care sunt instituții medicale în care se prestează servicii de îngrijire, menite să îmbunătățească calitatea vieții pacienților, fără să suprime cauza bolii, atunci când pacienții se confruntă cu o boală amenințătoare de viață.

În contextul Hotărârii Guvernului nr. 369/2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor în momentul uciderii, se recomandă ca în conținutul art. 39 din proiect (Sacrificarea animalelor) să se facă referire la prevederile actului normativ precitat.

Art. 40 vizează, în mod repetat, problema clarității legii, din perspectiva imposibilității determinării exacte a conținutului semantic al termenilor folosiți, cum ar fi „eutanasia animalelor”.

La art. 42 din proiect, recomandăm comasarea alin. (1) și (2) într-un singur alineat, deoarece ambele norme prevăd interdicții care ar reprezenta acte de cruzime față de animale.

Formularea lit. a) alin. (1) urmează a fi revăzută, or, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, la art. 155 sancționează infracțiunea de „Amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății”.

În conținutul lit. f) alin. (2), cuvântul „codomia” se va substitui cu cuvântul „codotomia”, care este termenul corect pentru operația estetică de tăiere a cozii.

la lit. j) a aceluiași alineat, se recomandă ca după cuvântul „identice”, să fie introdus textul „indicate la lit. i),”.

la lit. n), cuvântul „zoofelia” se va substitui cu cuvântul „zoofilia”, care este termenul corect, conform Dicționarului explicativ al limbii române.

În aceeași ordine de idei, se recomandă autorilor proiectului să identifice o altă formulare decât cea propusă la lit. n) – „profanarea animalului”, deoarece un

animal propriu-zis nu poate fi profanat, or, „profanare” reprezintă acțiunea de „a trata fără respectul cuvenit lucruri considerate sfinte, a pângări”.

Nu este clar cum va fi apreciată de către organele de control în domeniul protecției animalelor respectarea sau încălcarea de către proprietarii animalelor a restricțiilor prevăzute la lit. s) și v) din același alineat.

La lit. b) alin. (2), autorul face referire la prevederile Legii nr. 211/2002 (anul legii este greșit) privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, însă fără a identifica norma respectivă, motiv pentru care prevederea în cauză se va revedea.

Deși art. 42 alin. (1) prevede măsuri de asigurare pentru prevenirea cruzimii față de animale, alin. (3) califică măsurile indicate drept pedepse și măsuri suplimentare. În conformitate cu art. 6 alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, la răspundere penală și pedeapsă penală este supusă numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală. Totodată, întrucât și în Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, și în Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 confiscarea animalelor este o măsură de siguranță, invocarea ei ca pedeapsă este nejustificată.

La art. 43 alin. (1), pct. 5) formulează norme juridice ambigue, care nu respectă cerința de claritate a legii.

Cu referire la terminologia „sechestrul temporar” se va ține cont că legislația penală și cea contravențională nu operează cu astfel de noțiuni. Potrivit art. 203 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, punerea sub sechestrul a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri. Punerea sub sechestrul a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002. Conform art. 439³ din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, punerea sub sechestrul este o măsură procesuală de constrângere care poate fi aplicată de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată, la solicitarea agentului constatator a organului abilitat cu dreptul de examinare și/sau soluționare a contravenției respective sau a procurorului, pentru a asigura eventuala confiscare specială, precum și pentru a garanta executarea sancțiunii amenzii, conform art. 203-210 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 aplicate corespunzător.

În acest sens, punerea sub sechestrul a bunurilor pentru a asigura eventuala confiscare specială și pentru a garanta executarea sancțiunii amenzii poate fi aplicată asupra bunurilor persoanei în privința căreia s-a pornit proces contravențional.

La art. 44, titlul articolului urmează a fi revăzut, în contextul în care, „sechestrare” este acțiunea de a pune sechestrul asupra unor bunuri, a reține cu

forța o persoană și, nicidecum nu poate avea legătură cu un animal (domestic, de companie etc.).

În contextul celor menționate, scopul urmărit al aplicării sechestrului în modul prevăzut de art. 44, potrivit căruia sunt sechestrate animalele în cazul în care se află în situații de pericol iminent sau dacă aflarea în continuare a animalului prezintă un pericol pentru viața și sănătatea acestuia sau a oamenilor, contravine scopului punerii sub sechestrul prevăzut de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și de Codul procesual penal.

Adițional, se consideră inoportună utilizarea în cuprinsul art. 44 alin. (4) a cuvintelor „în mod obligatoriu”, or, obligația de a activa, de a acționa, de a corespunde cerințelor impuse de reglementările instituite prin lege, este una generală, impersonală și necondiționată.

Cu referire la alin. (4) lit. a), se comunică despre faptul că în cadrul Inspectoratului General al Poliției nu există o subdiviziune specializată care ar activa în domeniul protecției animalelor, respectiv, prevederea în cauză se va exclude. Crearea unei astfel de subdiviziuni, pe de o parte, va genera cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat, iar pe de altă parte, nu va rezolva problema fluctuației de cadre din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, astfel, că nu este garantată eficiența activității unei atare subdiviziuni, ținând cont că funcțiile vor rămâne neacoperite. Totodată, formularea întregului articol are un caracter general, lăsând loc de multe interpretări, inclusiv poate crea multiple disensiuni între reprezentanții organelor de stat care, eventual, vor trebui să înlăture de la deținător, animalul aflat într-o situație de pericol iminent.

Din conținutul art. 45, nu este clar care instituție va fi responsabilă de colectarea tuturor actelor/probelor necesare, în vederea înaintării demersului în instanța de judecată, pentru a se decide în privința confiscării animalului asupra căruia au fost constatate cazuri de cruzime.

La art. 46, în partea ce ține de reglementarea măsurii suplimentare sub forma interdicției de întreținere și tratare a animalului, se menționează că, pentru a putea fi aplicată, aceasta necesită a fi reglementată în Partea generală a Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și inclusă ca sancțiune complementară la art. 157 din Codul contravențional și, respectiv, la art. 222¹ din Codul penal.

Mai mult decât atât, conform proiectului, nu este clar care instituție și în ce condiții va întreține/completa Registrul persoanelor față de care au fost aprobate măsurile de interdicție, prevăzut la alin. (8).

Alin. (1) „pe lângă pedeapsa principală, proprietarul animalului sub forma interdicției de întreținere și tratare a animalului” este susceptibil de interpretare dublă, deoarece conține prevederi incerte, care vin în contradicție cu principiul previzibilității normei juridice și ar putea duce la unele interpretări extensive sau diferite.

La alin. (3) (Interdicția privind întreținerea și tratarea animalelor se aplică pe un termen de la un 1 până la 10 ani, se aplică în funcție de gravitatea infracțiunii,

precum și de pedeapsa principală) se propune substituirea cuvântului „infracțiunii” cu cuvântul „faptei”, întrucât fapta săvârșită poate fi apreciată de instanța de judecată drept infracțiune sau contravenție.

La alin. (6) (Ținând seama de circumstanțe excepționale, instanța poate decide să nu aplice interdicție permanentă sau temporară, în cazul în care animalele nu au fost constatate obiectul infracțiunii în cauză și persoana condamnată era deținătorul acestora la momentul adoptării acestei hotărâri) se propune substituirea cuvintelor „animalele nu au fost constatate obiectul infracțiunii în cauză” cu textul „nu au fost constatate semnele componenței de contravenție, sau după caz, de infracțiune”.

La alin. (7) (la aplicarea interzicerii deținerii animalelor ca pedeapsă complementară, termenul acesteia se calculează din momentul executării pedepsei principale) se recomandă a se lua în considerare mențiunile pertinente de la pct. 3 (Constatări principale) în privința „pedepsei principale” și a „pedepsei complementare”.

Se atenționează că art. 222¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (Cruzimea față de animale) nu prevede o pedeapsă complementară (doar amendă penală sau muncă neremunerată în folosul comunității, sau detenție), de asemenea, și art. 157 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Cruzimea față de animale) nu prevede o asemenea pedeapsă complementară. Totodată, art. 157 alin. (1) din Codul contravențional stabilește condiția de sancționare: „Încălcarea cerințelor privind întreținerea animalelor, reglementate de legislația sanitară veterinară, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea acestora”, prin urmare, este necesară completarea (alin. 1) cu textul „legislația privind protecția animalelor”, pe motiv că interpretarea extensiv defavorabilă a legii penale și contravenționale este interzisă.

Textul art. 46 în redacția propusă expune o normă dispozitivă care derogă de la spiritul legii penale. În plus, în vederea asigurării uniformității reglementării, a clarității și previzibilității legii, este imperativă formularea unei norme-definiții a măsurii suplimentare – „interdicția de a deține animale”. Totodată, se face referire la interdicția totală sau parțială, fără explicarea sensului termenilor folosiți.

La art. 47 se va concretiza autoritatea abilitată de a lua măsurile speciale de urgență.

La art. 49 alin. (2), deoarece toate dispozițiile alin. (2) urmează a fi realizate în termen de 12 luni de la data adoptării proiectului de lege, propunem completarea normei, după cuvântul „Guvernul” cu textul „, în termen de 12 luni” și excluderea textului „în termen de 12 luni”, care se repetă la toate literele din care este constituit alineatul respectiv;

lit. c) va avea următorul cuprins: „c) va asigura crearea Registrului animalelor de companie și va aproba Regulamentul cu privire la ținerea Registrului respectiv”;

lit. d) se recomandă a fi exclusă, din considerentul că aceasta dublează dispoziția ce se conține în ultimul alineat al lit. e).

Ținând cont de faptul că la art. 49 se propune stabilirea sarcinii Guvernului de creare a Registrului animalelor de companie în termen de 12 luni de la data adoptării proiectului de lege, iar legea urmează să intre în vigoare la expirarea a 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se consideră că dispoziția ce se conține în art. 50 va întârzia nejustificat implementarea normelor referitoare la înregistrarea în RAC a animalelor de companie și a deținătorilor acestora pentru încă o perioadă de 12 luni de la o dată incertă a lansării RAC.

Astfel, dacă RAC urmează a fi creat în termen de 12 luni până la data intrării în vigoare a proiectului de lege, se consideră judicios ca normele referitoare la înregistrarea în RAC a animalelor de companie și a deținătorilor acestora să se aplice odată cu intrarea în vigoare a legii. În contextul celor expuse, propunem excluderea din proiect a art. 50.

Cu referire la anexa nr. 3 privind „Regulile și standardele minime pentru platformele electronice online sau a site-urilor web pentru vânzarea animalelor de companie, inclusiv exotice” se comunică că la ora actuală Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale operează cu noțiunile de „furnizor de servicii” și „intermediar în raporturile aferente furnizării de servicii ale societății informaționale”, iar prevederile art. 13 alin. (4) stipulează că „Intermediarul nu este obligat să controleze sau să verifice autenticitatea comunicărilor, informațiilor și documentelor transmise, recepționate și stocate, precum și conformitatea lor cu legislația, dacă contractul încheiat cu furnizorul de servicii sau cu destinatarul serviciilor nu prevede altfel.

Totodată, reglementările prevăzute la pct. 6 din anexă urmează a fi modificate în conformitate cu art. 17 din Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale, care prevede regulile de blocare și eliminare a informației. La fel, art. 25 din legea citată reglementează normele privind obligațiile furnizorilor de a comunica autorităților publice abilitate despre activitățile ilicite care sunt desfășurate de către destinatarii serviciilor, prin intermediul acestor servicii, după ce asemenea informații le sunt semnalate.

Ca urmare a celor menționate mai sus, se remarcă că prin obiectul său de reglementare proiectul respectiv distorsionează și dezechilibrează prevederile legale existente în domeniul sănătății și bunăstării animalelor. În acest sens, se menționează că scopul proiectului trebuie orientat doar pentru o categorie de animale, în cazul dat – animalele de companie și a celor fără stăpân, fără a aduce atingere animalelor de fermă, animalelor sălbatice, animalelor acvatic.

Actualmente, cadrul normativ național reglementează sănătatea și bunăstarea animalelor de fermă printr-un șir de acte normative armonizate cu prevederile UE:

– Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor de fermă (transpune Directiva UE 58/1998);

– Hotărârea Guvernului nr. 1325/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea cerințelor minime pentru protecția vițelilor în scopul creșterii și îngrășării (transpune Directiva UE 629/1991);

– Hotărârea Guvernului nr. 859/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind criteriile minime pentru protecția porcinelor destinate creșterii și îngrășării (transpune Directiva UE 630/1991 și Directiva UE 93/2001);

– Hotărârea Guvernului nr. 415/2009 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția puilor destinați producției de carne (transpune Directiva UE 43/2007);

– Legea nr. 196/2024 privind sănătatea animală (transpune Reg. 429/2016);

Astfel, în contextul celor expuse, textul proiectului de lege trebuie ajustat în întregime și concomitent corelat cu prevederile în vigoare ale Hotărârii Guvernului nr. 793/2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului (care transpune Regulamentul UE 1255/1997, Regulamentul 1/2005, Directiva UE 119/1993 și Directiva 432/1964) și ale Hotărârii Guvernului nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind circulația necomercială a animalelor de companie (care transpune Regulamentul UE 576/2013).

La fel, proiectul trebuie să prevadă un mecanism bine stabilit și coerent de implementare a prevederilor ce țin de protecția animalelor de companie și a celor fără stăpân, cu costuri cuantificate pentru fiecare acțiune în parte pentru crearea softului Registrului informațional automatizat a animalelor de companie, pentru implementarea programului național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân, a programului privind captarea, sterilizarea, vaccinarea și eliberarea animalelor fără stăpân etc.

Pornind de la argumentarea de la pct. 5 fundamentarea economico-financiară privind integrarea SIA Registrul animalelor de companie în calitate de modul al SIA RSA (Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al animalelor”), în scopul optimizării cheltuielilor, se propune specificarea nemijlocită în textul proiectului de lege că evidența animalelor de companie se va asigura în cadrul SIA RSA, fără a se face referință la crearea unui sistem separat SIA RAC.

În acest sens, se menționează că elaborarea softului/sistemului informațional de menținere a Registrului automatizat al animalelor de companie va fi asigurat din contul și în limitele alocațiilor prevăzute pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor pentru anul 2025, în sumă de 1,2 milioane de lei.

În subsidiar, în partea ce ține de implementarea Programului național REASF care presupune costuri în sumă de 16,0 mil. lei, se atestă că nu este reflectată sursa de acoperire a mijloacelor financiare respective. Totodată, considerăm că această sumă este eronat micșorată și trebuie estimată în Planul de acțiuni a Programului conform prevederilor Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea

documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. La fel, sursele de finanțare indicate în Planul de acțiuni al Programului național REASF trebuie prevăzute și planificate etapizat în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2026-2027.

Efectivul animalelor fără stăpân, conform datelor Academiei de Științe a Moldovei, depășește cu mult cifra de 8 mii indicată în nota informativă. Astfel, în urma evaluării prealabile a efectivului câinilor abandonți, efectuată în anii 2018-2022 de Institutul de Zoologie și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova, s-au constatat următoarele rezultate: municipiul Chișinău – 7,5 mii de exemplare; municipiul Bălți – 3 mii de exemplare; centrele raionale – 34 x 100 de exemplare în medie: 3,4 mii de exemplare; localitățile rurale – circa 1600 x 20 de exemplare în medie: 32 de mii de exemplare. În total – 46 de mii de exemplare. Cu siguranță, la o evaluare curentă cifrele vor fi și mai mari. Deci, dacă costul pentru captarea, vaccinarea, sterilizarea și microciparea unui animal de companie (Program CSVE) constituie aproximativ 2 mii de lei, atunci suma totală pentru costurile respective poate atinge în realitate suma de 92 milioane de lei. La această sumă se vor adăuga costurile pentru întreținerea și funcționarea centrelor de întreținere temporară a animalelor, a secțiilor teritoriale de control și protecție a animalelor.

Totodată, nu este clar care este modalitatea și costurile introducerii informațiilor în Sistemul informațional automatizat „Registrul animalelor de companie” în localitățile rurale, unde majoritatea populației au în gospodăria câini, a căror statut este nedeterminat.

În ecosistemele silvice (340 de mii ha) sunt evaluați circa 1,9 mii de câini hoinari și sălbatici. În agroecozone (2,5 milioane ha) populează peste 12 mii de câini hoinari și sălbatici. În total, în ecosistemele naturale sunt cca 14 mii de câini abandonți. Nu este clar ce program urmează a fi elaborat în baza legii respective și dacă va prevedea reglementarea efectivului acestei părți a populației câinelui domestic (*Canis lupus familiaris*), care este un vector de răspândire a rabiei în ecosistemele naturale și în localități.

Pisicile – odată ce nu sunt evaluate, nu se regăsesc în modalitățile de gestionare a programelor legii (REAFS, CSVE, CITA, SIA RAC), cu cheltuielile respective.

Astfel, în acest context se menționează că, în conformitate cu prevederile art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de acoperire. Așadar, nota informativă urmează a fi completată cu informații detaliate referitoare la cele menționate.

În varianta propusă, fără o fundamentare economico-financiară estimată concret, fără delimitarea atribuțiilor autorităților de implementare și de reglementare, cu prezentarea impactului financiar detaliat, fără indicarea sursei de acoperire a cheltuielilor bugetare atât la nivelul autorităților administrației publice centrale, cât și la nivelul autorităților administrației publice locale, proiectul nu poate fi promovat.

La definitivarea proiectului, autorul urmează a se conforma principiilor activității de legiferare, potrivit cărora actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, de aceea proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de nivelul celor cu care se află în conexiune.

Conținutul proiectului se va reda într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Terminologia utilizată în actul elaborat necesită a fi constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative, iar folosirea repetată a acesteia să excludă confuzia.

În contextul celor expuse, Guvernul susține proiectul de lege înaintat cu titlu de inițiativă legislativă, cu luarea în considerare a obiecțiilor și propunerilor expuse în aviz.